

Aarhus Kommunes faglige erfaringer fra arbejdet i og omkring Ungdomskriminalitetsnævnet i 2019

1.0 Baggrund

Aarhus Kommune ønsker med nærværende opsamling at dele de faglige erfaringer, der har været fra arbejdet i og omkring Ungdomskriminalitetsnævnet (UKN) i 2019.

Helt grundlæggende er den faglige anbefaling lokalt fortsat at holde fokus på kriminalitetsforebyggelse frem for straf – hvorfor UKN ikke vurderes at være det relevante værktøj til det kriminalitetsforebyggende arbejde. Hertil en vedvarende faglig undring over bemanding og myndighedskompetencen i UKN. Nævnet skal ikke forholde sig til skyldsspørgsmålet, men udføre grundlæggende socialfagligt arbejde. Herunder anviser forbedringsforløb og straksreaktioner for at sikre barnets generelle positive udvikling uden overtagelse af det faglige eller økonomiske ansvar i sagen.

Udgangspunktet for de lokale erfaringer med UKN er, at Aarhus Kommune oplever, at der er et godt lokalt samarbejde med alle aktører, der indgår i UKN. Herunder bl.a. Østjyllands Politi, Ungekriminalforsorgen og UKN-sekretariatet. Rammerne for samarbejdet vurderes til gengæld at være meget u hensigtsmæssige og giver fortsat faglige og styringsmæssige bekymringer. Dernæst, at Aarhus Kommunes deltagelse i tværfaglige screeninger, udarbejdelse af ungeundersøgelser, indstillinger, deltagelse på nævnsmøder og tæt efterfølgende opfølgning med ungekriminalforsorgen, som forventet, er en betragtelig meropgave for myndighedsområdet.

Aarhus Kommune har kendskab til, gennem løbende dialog med KL og kommunernes repræsentation i Nationalt koordinationsudvalg, at kommunerne har meget forskellige erfaringer med UKN. Herunder også, at nogle kommuner oplever, at UKN har bidraget til, at børn og unge har fået dyrere og bedre - forstået som mere relevante - foranstaltninger (se fx også [Socialrådgiveren 01/20 side 19](#)). I julen 2019 stod flere advokater og den kommunale repræsentant i det nationale koordinationsudvalg modsat frem og argumenterede i nationale medier, at UKN er overflødig og et overgreb på børn (se <https://www.dr.dk/nyheder/indland/noedraab-fra-advokater-nyt-kriminalitetsnaevn-mishandler-børn-og-er-ofte>). Det særligt interessante ved sidstnævnte artikel er, at justitsminister Nick Hækkerup udtaler, han vil se på, om nævnet er det rigtige værktøj, når det er unge med funktionsnedsættelser eller anbragte børn, der bringes for nævnet og at justitsministeren er åben over for at justere loven, hvis det skulle vise sig, at der er ting, der ikke fungerer. Tilsvarende pointer blev gengivet i TV-avisen d. 24.12.2019 (Se https://www.dr.dk/drtv/se/tv-avisen-18_30_159266 indslaget starter efter 6:15 minutter).

18. december 2019
Side 1 af 12

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Fagligt sekretariat
Aarhus Kommune

Ledelse og Politisk betjening

Jægergården, Værkmestergade 15 B
8000 Aarhus C

E-mail:
social@aarhus.dk
Direkte e-mail:
lthor@aarhus.dk
www.aarhus.dk

Sag: 18/047664-136

Sagsbehandlere:
Louise Thusgård Hørlück
Trine Nedbo
Jakob Lawaetz
Sarah Skov
Jes Barsøe

Resume:

Aarhus Kommunes lokale erfaringer giver anledning til fortsat faglig bekymring for de børn og unge, som indgår i UKN's målgruppe. Der vurderes fagligt behov for:

ber 2019
2

En tilpasning af målgruppen til UKN med et ønske om

- Indførelse af bagatelgrænser og større fagligt skøn hos politiets screeningsmedarbejdere for at sikre, at de meget grønne sager ikke henvises til UKN.
- Mulighed for at fritage børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne for at sikre, at der ikke fremadrettet visiteres børn og unge til UKN begrundet i barnets nedsatte psykiske funktionsevne. Hertil ønske om tilpasning af rammerne for afholdelse af nævnsmødet for de børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne, som fortsat vil være i målgruppen for UKN.
- Mulighed for at fritage børn og unge allerede anbragt på delvist sikrede, sikrede og særligt sikrede institutioner fra UKN's målgruppe.

En forbedring af børnenes og de unges retssikkerhed med ønske om

- Stillingtagen til skyldsspørgsmålet for børn i alderen 10-14 år. Sekundært, at de fremsendes til UKN sekretariatet fra politikredsene via anklagemyndigheden som ekstra kontrolfunktion.
- Udvidelse af klageadgangen i UKN svarende til klageadgangen under Serviceloven.

Fælles procedurer og retningslinjer/sagsgange ved uenighed med ønske om

- Fælles retningslinjer omkring klagesagsgange og sagsbehandlingstider, når kommune og UKN er uenige.

Faglige og styringsmæssige bekymringer og bemærkninger med ønske om

- Præcisering af rammerne for ungetilsynets arbejde for at imødekomme uforholdsmæssige store belastninger af de børn og familier, som har været i UKN.
- Ønske om tilpasninger af sagsbehandlingsvilkår for at sikre, at sagerne oplyses tilstrækkeligt.
- Fælles fokus på, at sagerne ikke udskydes u hensigtsmæssigt længe grundet sagspres, ikke tilstrækkeligt oplyste sager, lovligt forfald fra en af sagens parter, tildeling af dommer i sagen eller sager, hvor UKN kan komme til at drøfte anbringelse, selvom kommunen ikke har indstillet til anbringelse uden for hjemmet (tilbud om advokat og indkaldelse af børnesagkyndig).

Nærværende opfølgning gennemgår Aarhus Kommunes sagstal i UKN og skitserer i hovedoverskrifter de faglige problemstillinger og ønsker til tilpasning af både lovgivning og praksis for bedre at kunne imødekomme lovgivers intention omkring oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet. Aarhus Kommune afventer afklaring omkring rammerne for den varslede nationale evaluering og bidrager gerne i denne sammenhæng.

2.0 Antal henvisninger til UKN lokalt i 2019

Østjyllands Politikreds har i alt foretaget 887 screeninger, heraf er 175 sager henvist til UKN. 40 af disse vedrører børn under 15 år og 135 vedrører unge over 15 år.

18. december 2019
Side 3 af 12

Tabel 1: Henvisningstal for kommunerne i Østjyllands Politikreds i 2019:

	Aarhus	Norrdjurs	Syddjurs	Randers	Favrskov	Odder
Antal henvisninger fra ØP	109	7	5	15	10	1

Hertil har Østjyllands Politikreds henvist 28 børn og unge fra kommuner uden for politikredsen. Der henvises flest sager under kategorien personfarlig kriminalitet – herunder særligt vold eller trusler om vold mod nogen i offentlig tjeneste (straffelovens §119). Herudover ses en række forskellige henvisningsårsager, eks. mistanke om brandstiftelse, hærværk, vold, deling af børneporno, kvalificeret vold, trusler på livet, røverier, indbrud, voldtægt, salg af euforiserende stoffer og brugstyveri.

Aarhus Kommune

Aarhus Kommune og Østjyllands Politi mødes ugentligt og laver en tværfaglig belysning af de sager, hvor børn og unge i alderen 10-17 år er mistænkt for et af de forhold, som kan føre til henvisning til UKN. Østjyllands Politikreds har i alt lavet 109 henvisninger til UKN vedr. Aarhus sager, og der har været afholdt i alt 45 UKN-sager fra Aarhus Kommune (heraf flere i UKN af flere omgange) + at der er berammet 14 nævnsmøder primo 2020 på baggrund af henvisninger ultimo 2019.

Tabel 2: Antal sager henvist og nævnsmøder afholdt over og under 15 år fra Aarhus Kommune:

	10-14 år	15-17,5 år	I alt
Henvist fra ØP	29	80	109*
Nævnsmøder afholdt	26	19	45**

* Aarhus Kommune sager henvises også fra andre politikredse – her har Aarhus Kommune ikke det fulde overblik.

**Der er herudover berammet 14 nævnsmøder primo 2020 med afsæt i henvisninger fra ultimo 2019 – hertil de sager, som afventer byretsbehandling.

***Forskellen i antal henvisninger og antal afholdt nævnsmøder kan bl.a. forklares af ventetid ved byretten, og at visse sager er afgjort i Anklagemyndigheden med hhv. tiltalefrafald, påtaleopgivelse eller afgørelse om bødeforelæg.

Antallet af henvisninger var meget lavt i 1. kvartal 2019, men har siden sommerferien været på niveau med og lidt højere de forventede prognoser svarende til 2-3 sager om ugen fra Aarhus Kommune. I 2019 har der lokalt været meget få genindbringelser (JM's forventning var genindbringelser i ca. 50% af sagerne).

Aarhus Kommune vurderer i egne sager, at UKN ofte følger den kommunale indstilling. I mange tilfælde lægges lidt til og i få tilfælde træffes afgørelse om en radikal anderledes foranstaltning end den foranstaltning kommunen havde indstillet til. Aarhus Kommune har haft meget forskelligartede sager i UKN – og derfor erfaring med, at UKN har truffet afgørelse om alt fra ingenting til stadfæstelse af tvangsanbringelse på sikret institution, og hvad der ligger herimellem.

3.0 Erfaringer fra myndighedsarbejdet i og omkring UKN

3.1 Behov for tilpasning af målgruppen for UKN

18. december 2019

Aarhus Kommune vurderer, at der er behov for en tilpasning af målgruppen for UKN, med ønske om:

- Indførelse af bagatelgrænser og større fagligt skøn hos politiets screeningsmedarbejdere for at sikre, at de meget grønne sager ikke henvises til UKN.
- Mulighed for at fritage børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne for at sikre, at der ikke fremadrettet visiteres børn og unge til UKN begrundet i barnets nedsatte psykiske funktionsevne. Hertil ønske om tilpasning af rammerne for afholdelse af nævnsmødet for de børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne, som fortsat vil være i målgruppen for UKN.
- Mulighed for at fritage børn og unge allerede anbragt på delvist sikrede, sikrede og særligt sikrede institutioner fra UKN's målgruppe.

3.1.1 Tilpasning af målgruppen: Bagatel grænser for alle tiltaleforhold, der kan betyde henvisning til UKN - større fagligt skøn for politiets screeningsmedarbejdere

I forbindelse med screening til UKN har politiets screeningsmedarbejdere et fagligt skøn når henvisningsårsagen er "anden alvorlig kriminalitet", det vil sige, at de har mulighed for at tage i betragtning, om barnets eller den unges samlede beskyttelses- og risikofaktorer betyder, at der er grund til bekymring for barnets udvikling og risiko for gentagelseskriminalitet.

Aarhus Kommune ønsker, at der indføres et tilsvarende fagligt skøn i forbindelse med henvisningsårsagerne fx "simpel vold og trusler" og "anden kriminalitet fx hærværk og berigelseskriminalitet". Aarhus Kommune oplever, at meget grønne sager henvises til UKN, fordi politiets screeningsmedarbejdere ikke har mulighed for andet. Det betyder, at socialforvaltningens målgruppe udvides med sager – som Aarhus Kommune socialfagligt vurderer bedre løst i almenområdet i en dialog med barnets og dets forældre med fokus på barnets faglige udvikling og trivsel - herunder i skolen. Det er således sager, hvor Aarhus Kommune - før UKN - ville have afholdt en bekymringssamtale med deltagelse af en socialrådgiver, en betjent, barnet / den unge og forældrene – og hvor socialforvaltningen efterfølgende kunne vælge ikke at iværksætte en § 50 undersøgelse, hvis ikke der var en tilstrækkelig socialfaglig bekymring.

Eksempel 1: Aarhus Kommune har haft en sag med en 15-årig pige, der truer en jævnaldrende pige over snapchat og instagram – angiveligt fordi denne pige har slået hendes lillesøster. Pigen har mange beskyttende faktorer i sit liv, herunder bl.a. god trivsel i skole, et stærkt netværk, fritidsjob og fritidsaktiviteter. Sagen var, forud for behandlingen i UKN, velhåndteret af forældre og skole. Politi, anklagemyndighed og kommune var enige om, at sagen ikke burde være i målgruppen for UKN. Men da der ikke er en bagatelgrænse for vold og trusler, skal sagen henvises til UKN. På UKN-mødet italesætter dommeren også, at sagen ikke bør være en del af målgruppen. UKN iværksætter ingenting.

Eksempel 2: Aarhus Kommune har haft eksempler på sager, hvor børn og unge på sociale medier lader sig provokere af eks. Rasmus Palludan, og fremsætter en form for trussel på sociale medier. Det kan fx være en sag, hvor der er tale om en velfungerende ung, som får gode karakterer på gymnasiet, sidder i elevrådet og har strukturerede fritidsaktiviteter, venskaber og velfungerende familieforhold. Igen er det Aarhus Kommunes vurdering, at sagen ville være bedre placeret i almenområdet – og Aarhus Kommune vurderer, at sagens behandling i UKN ikke har nogen effekt.

3.1.2 Tilpasning af målgruppen: Fortsat bekymring for børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne

Aarhus Kommunes erfaring er, at en stor andel af de sager, som Aarhus Kommune har haft i UKN, har omfattet børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne.

18. december 2019
Side 5 af 12

Forarbejderne til UKN, herunder håndbogen for UKN omhandler ikke denne målgruppe, og der er behov for en nærmere gennemgang af, hvordan sager med denne målgruppe af borgere på bedste vis behandles – herunder, om UKN har mulighed for at tilrettelægge særlige forløb for målgruppen. Herunder også om der kan være særlige hensyn i forbindelse med barnets eller den unges nedsatte psykiske funktionsevne som gør, at de slet ikke fremadrettet skal være en del af UKN's målgruppe.

Aarhus Kommune har oplevet konkrete sager i UKN, hvor børnene og de unge ikke kunne honorere eller forstå de rammer, de placeres i. Børnene og de unge er fx ikke i stand til at besvare de højrefleksive spørgsmål, de præsenteres for eller gennemskue konsekvenserne af deres svar. Aarhus Kommune har desuden oplevet en række meget bekymrende og beklagelige tilfælde, hvor henvisningsårsagen til UKN er begrundet i barnets nedsatte psykiske funktionsevne – og hvor der iværksat støtteforanstaltninger som barnet/den unge, forældrene og fagpersoner omkring barnet/den unge arbejder med.

Aarhus Kommune oplever således ikke i praksis, at UKN indfrier formålsbestemmelsen i § 1 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Det følger af formålsparagraffen og de tilhørende lovbemærkninger, at der i forbindelse med behandling af sager omfattet af loven, skal tages passende hensyn til det enkelte barns eller den enkelte unges eventuelle handicap for at sikre, at den pågældende ikke stilles ringere end andre børn og unge – og at dette også gør sig gældende i forhold til Ungdomskriminalitetsnævnets valg af indsats overfor et barn eller en ung med fysisk eller psykisk handicap.

Nedenfor gennemgås en række illustrative eksempler som viser, at der er behov for at lave en tilpasning af målgruppen for UKN, så vi ikke fremadrettet henviser børn og unge for handlinger, som er begrundet i deres nedsatte psykiske funktionsevne.

Dertil kommer, at der er behov for, at vi, på tværs af myndigheder, laver et fælles udviklingsarbejdet omkring, hvordan vi bedst tilpasser rammerne for UKN og giver konkrete svar på, hvordan UKN mødet kan imødekomme børnenes og de unges individuelle behov. Aarhus Kommune deltager gerne i udviklingsarbejdet.

Et forslag kunne være at imødekomme målgruppen af børn med nedsat psykisk funktionsevne ved, at uddannede børnesagkyndige deltager på alle sager og har dialogen med børnene på nævnsmøderne. Også i sager, hvor børnene er over 15 år.

Se nedenstående eksempler på sager fra Aarhus Kommune, som har været i UKN til illustration heraf. Det skal bemærkes, at sagerne ikke står alene – den faglige vurdering i Aarhus Kommune er, at det er en omfangsrig problemstilling i UKN-regi:

Eksempler på sager, som Aarhus Kommune vurderer, ikke bør indgå i målgruppen fremadrettet:

Eksempel 1: Barnet er indlagt på psykiatrisk sygehus og får via indre stemmer besked på at slå personalet. Barnet er på tidspunktet for UKN ude af psykosen og meget ked af sine handlinger. Der blev givet dispensation for barnets fremmøde, men sagen behandles på møde i UKN

Eksempel 2: Barnet er i forvejen anbragt uden for hjemmet ude samtykke i fire år. Sagen har været i Ankestyrelsen forud for UKN. Den unge har 7 diagnoser. En del af det, han har brug for hjælp til, er, at han ikke kan adfærdsregulere sig selv og har impulshæmningsvanskeligheder. Som følge heraf har han truet personalet på den institution, han er anbragt på. Kriminaliteten er således forventelig og et udtryk for hans udviklingsvanskeligheder – som der allerede arbejdes med under anbringelsen.

Eksempler på sager hvor Aarhus Kommune vurderer, at der skal ske en individuel tilpasning af UKN mødet, for at tilsvarende sager fremadrettet vil kunne indgå i UKN:

Eksempel 1: En ung med indlæringsvanskeligheder, lav sprogforståelse og ADHD indgår i UKN. Mødet var tydeligt alt for langt til, at han kunne bevare koncentration og fokus. Den unge mødes med spørgsmål, som ikke tager højde for den nedsatte funktionsevne. "Hvad tror du selv du kan gøre for at undgå kriminalitet" "Hvor ser du dig selv om 10 år". Den unge har ikke forudsætningerne for at svare, og det opleves ikke, at den unge kan gennemskue konsekvenserne af sine udtalelser. Til trods herfor træffer UKN afgørelse om det, den unge beder om – selv om det ligger udover den kommunale indstilling, og der ikke er en socialfaglig begrundelse herfor.

Eksempel 2: Barn med mental retardering som en del af hans handicap mødes med refleksive spørgsmål på nævnsmødet. Fx Hvilke værktøjer bruger du til at sætte ord på dine følelser, når du har det svært?

3.1.3 Tilpasning af målgruppen: Opmærksomhed på børn og unge, der allerede er anbragt uden for hjemmet på delvist sikrede, sikrede eller særligt sikrede institutioner

Aarhus Kommune ser gerne, at der sker en tilpasning af UKN-målgruppen med mulighed for at fritage børn og unge, der allerede er anbragt uden for hjemmet – særligt dem, der er anbragt på delvist sikrede, sikrede eller særligt sikrede institutioner. Aarhus Kommune oplever, at UKN kan være et forstyrrende – eller egentligt kontraproduktivt element i det arbejde, der pågår med den unge. Aarhus Kommune finder det samtidig vanskeligt for UKN at supplere den allerede iværksatte foranstaltning med yderligere forbedringsforløb eller straksreaktioner, da kommunen allerede har iværksat et meget omfattende arbejde med den unge.

Eksempel: Aarhus Kommune har haft en sag i UKN af flere omgange, hvor den unge allerede forud for UKN var tvangs-anbragt på sikret institution – og forventeligt kommer i UKN igen. I den konkrete sag vurderer Aarhus Kommune, at det er fagligt uhensigtsmæssigt, at sagen løbende skal forbi UKN, da det skaber forstyrrelser i arbejdet med den unge. Den unge er tvangs-anbragt på sikret institution uden for Aarhus og både Aarhus Kommune og Politiet vurderer, i forbindelse med fremmøde i UKN, at der er flugtrisiko og behov for sikkerhed. Det kræver et stort politiopbud at få fragtet den unge til og fra UKN såvel som til at sikre selve mødeafholdelsen (på seneste møde var der 4 politibetjente i lokalet).

Hvis der havde været tale om en sag i Børne- og Ungeudvalget (SEL) ville den unge kunne have indgået pr. videolink – dette gav UKN sekretariatet afslag på. Denne beslutning vurderes omkostningstung og en stor socialfaglig belastning for den unge. Aarhus Kommune har i en anden sag fået UKN sekretariatets tilladelse til at gennemføre nævnsmødet uden den unges tilstedeværelse, da den unge var indlagt på psykiatrisk afdeling på tidspunktet for nævnsmødet – og kender til, at andre kommuner har fået godkendelse til, at ikke begge forældremyndighedsindehavere er til stede. Aarhus Kommune ser gerne, at der kommer større tydelighed på hvilke hensyn, der ligger til grund for afgørelser omkring fremmøde.

3.2 Fortsat bekymring for børnenes og de unges retssikkerhed

Aarhus Kommune har fortsat en bekymring for, børnene og de unges retssikkerhed i forbindelse med indførelsen af UKN. Ønske om:

- Stillingtagen til skyldsspørgsmålet for børn i alderen 10-14 år. Sekundært at de fremsendes til UKN sekretariatet fra politikredsene via anklagemyndigheden som ekstra kontrolfunktion.
- Udvidelse af klageadgangen i UKN svarende til klageadgangen under Serviceloven.

3.2.1 Manglende stillingtagen til skyldsspørgsmålet for aldersgruppen 10-14 år

For de 10-14-årige gælder det særlige forhold, at de screenes ind i UKN på baggrund af mistanke, og at UKN ikke tager stilling til skyldsspørgsmålet. Det giver en lang række u hensigtsmæssige udfordringer for myndighedsarbejdet og opretholdelsen af den gode relation til familierne – ofte gennem mange år også efter et UKN-møde.

I praksis har Aarhus Kommune erfaringer med, at der kan opstå tvivl om skyldsspørgsmålet efter, at børn under 15 år er henvist til UKN. Hertil erfaring med, at det at anklagemyndigheden skal vurdere bevisførelsen for de sager, der vedrører unge over 15 år betyder, at der er eksempler på sager, hvor der sker tiltalefrafald. Denne ekstra kontrolfunktion sker ikke for børn i alderen 10-14 år.

Særligt problematisk synes det at have været i de eksempler, hvor en gruppe af børn og unge mistænkes for samme forhold. Der har lokalt været sager hvor de unge under 15 år i en gruppe korrekt er henvist direkte til UKN, hvorefter anklagemyndigheden har vurderet, at der ikke var tilstrækkeligt bevismateriale for den tilsvarende sag, der vedrører den unge i gruppen over 15 år. Vi har i det tværfaglige samarbejde løst de konkrete situationer og også fået de unge, der var under 15 i de konkrete sager ud af UKN igen. Men der er samtidig opmærksomhed på, at det var et tilfælde, at der var unge over 15 år i gruppen under mistanke – og at det derfor var tilfældigt at sagerne vedr. unge under 15 år ikke kom til behandling i UKN.

De lokale erfaringer viser allerede en række eksempler, som illustrerer, at det vil være hensigtsmæssigt, at der også for de 10-14-årige sker en stillingtagen til skyldsspørgsmålet – eller som minimum et sikkerhedstjek i form af at sagerne fremsendes fra politikredsene via anklagemyndigheden til UKN sekretariatet.

Eksempel 1: Lokalt 5 drenge under mistanke for personfarlig kriminalitet. De 4 er 14 år og screenes ind, på baggrund af mistanke. Den 5. overføres til anklagemyndigheden med henblik på retsmøde. Anklagemyndigheden frafalder sagen om den 15-årige, på baggrund af manglende bevis. Anklagemyndigheden, politi og kommune ender med, i tæt dialog, at få de 4 på 14 år trukket ud af UKN to dage før deadline for fremsendelse af ungeundersøgelse og indstilling. Det er et tilfælde, at der var en på 15 år – ellers var de fire kørt igennem.

Eksempel 2: Lokalt er der flere af de grønne sager, hvor det er blevet et tema i drøftelserne på nævnsmødet, om den unge var involveret i det forhold, som de er screenet ind på baggrund af. En enkelt sag, hvor det var i en sådan grad, at UKN ikke iværksatte hverken forbedringsforløb eller straksreaktion.

3.2.2 Behov for udvidelse af den nuværende klageadgang

Der er for visse af nævnets afgørelser ikke klageadgang (det er der efter lov om social service), og nævnet er ikke underlagt Ankestyrelsens hidtidige praksis – herunder gældende principafgørelser.

18. december 2019
Side 8 af 12

Det er således kun i de sager, som frem til 1. januar 2019 ville have været behandlet i kommunens børn- og ungeudvalg, at UKN's afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen. I de øvrige sager vil en sag principielt kunne få forskellige udfald, alt efter om den afgøres i det nye ungdomskriminalitetsnævn eller i kommunen, og der er ikke en klageinstans, der kan sikre en samordning af praksis.

Det vurderes af afgørende betydning for børnene og de unges retssikkerhed, at der fremadrettet sker en tilpasning af lovgivningen, så der sikres klageadgang på samme niveau mellem lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og serviceloven – og at UKN underlægges gældende principafgørelser.

3.2 Fælles procedurer og retningslinjer og sagsgange når kommune og UKN er uenige

Aarhus Kommune vurderer, at der er behov for fælles procedurer og retningslinjer/sagsgange, hvor kommune og UKN er uenige med ønske om:

- Fælles retningslinjer omkring klagesagsgange og sagsbehandlingstider når kommune og UKN er uenige

UKN gik i en sag - efter Aarhus Kommunes vurdering - ud over deres kompetence ved at træffe afførelse vedrørende barnets skolegang – herunder konkrete støtteforanstaltninger i undervisningen. Aarhus Kommune rettede efterfølgende henvendelse til Nationalt Koordinationsudvalg med ønsket om afklaring af UKN's mandat ind i undervisningssektorer d. 1.3.2019. I oktober 2019 modtog Aarhus Kommune svar fra formanden for Nationalt koordinationsudvalg, som går imod AAK's juridiske vurdering. KL bragte efterfølgende sagen for Social og Indenrigsministeriets øverste ledelse d. 18. oktober med aftale om opfølgning. Aarhus Kommune fremsendte herefter brev til departementschefen for JM d. 7. november med ønske om hjælp til afklaring af gældende retstilstand. Aarhus Kommune rykkede departementschefen for svar i december, men har primo januar 2020 endnu ikke fået svar.

Det er meget u hensigtsmæssigt, at der ikke er tydeligere procedurer inkl. tidsfrister for, hvordan vi i fællesskab håndterer de sager, hvor der opstår uenighed mellem UKN og kommune. Vi må som minimum kunne forvente fælles retningslinjer omkring klagesagsgange, sagsbehandlingstider mv. Herunder Nationalt koordinationsudvalgs rolle i forbindelse hermed.

3.3 Faglige og styringsmæssige bekymringer og bemærkninger

Aarhus Kommune har følgende faglige og styringsmæssige bekymringer og bemærkninger med ønske om:

- Præciseringer af rammerne for ungetilsynets arbejde for at imødekomme uforholdsmæssige store belastninger af de børn og familier som har været i UKN
- Ønske om tilpasninger af sagsbehandlingsvilkår for at sikre, at sagerne oplyses tilstrækkeligt.
- Fælles fokus på at sagerne ikke udskydes u hensigtsmæssigt længe

3.3.1 Manglende præciseringer af tilsyn – potentiel stor belastning for familierne

Bekendtgørelsen for ungetilsynet nævner flere steder, at man er forpligtet til at møde hos eller modtage besøg af ungekriminalforsorgen – fx §§ 6 og 8. Det fremgår ikke af bekendtgørelsen, hvornår det er borgeren, der skal give møde hos ungekriminalforsorgen, og hvornår det er ungekriminalforsorgen, der skal besøge borgerne. Hvis det i det enkelte tilfælde er op til ungekriminalforsorgen at afgøre, hvordan tilsynet skal gennemføres, bør det fremgå af bekendtgørelsen, hvilke oplysninger ungekriminalforsorgen kan lægge vægt på ved afgørelsen heraf. Henset til, at der kan være tale om en meget stor byrde for borgerne, bør det også overvejes, om der er tale om en afgørelse, der kan påklages til fx Ankestyrelsen. Der kan fx være tale om forældremyndighedsindehavere med væsentligt nedsat funktionsevne, der er bosat i Herning, som ved indkaldelse til møde ved Kriminalforsorgen skal til Aarhus (nærmeste kontor for ungekriminalforsorgen, uden kompensationsmuligheder for transportudgifter).

18. december 2019
Side 9 af 12

I forhold til kontakthypighed fremgår det ikke af bekendtgørelsens §§ 8-10, om der er en nedre grænse for hyppigheden. Kan barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaveren fx pålægges at give møde hos ungekriminalforsorgen dagligt? Hvis ungekriminalforsorgen kan fastsætte, at borgerne skal give møde dagligt, så bør det overvejes, om det er en så indgribende beslutning i den enkeltes personlige frihed, at der bør gives adgang til at klage over beslutningen – fx til Ankestyrelsen.

Lokalt er der nu de første erfaringer med forbedringsforløb koblet til almenområdet, fx afgørelse om deltagelse i kommunal fritids- og ungdomsklub. Dette giver, i kombination med det omfattende tilsyn, nogle faglige opmærksomhedspunkter for at fastholde de gode muligheder pædagogisk relationelt kriminalpræventivt arbejde med den unge. Herunder særligt i de tilfælde, hvor nævnsafgørelsen sker med afsæt i et ønske fra barnet eller den unge, hvor kommunen ikke kender baggrunden for serviceniveauudvidelsen.

Aarhus Kommune ser gerne, at der sker en tydeligere præcisering af rammerne for tilsynets arbejde og de krav, der kan stilles til de familier, som indgår i UKN – også under dialogen med barnet og forældrene under nævnsmøderne, så der sikres en bedre forståelse af konsekvenserne af deres udtalelser.

Eksempel 1: Familier har i enkelte sager tilkendegivet, at det er meget indgribende i forældrenes arbejde – de frygter at blive fyret på grund af fraværet. De oplyser, at det er u hensigtsmæssigt, at barnet skal have fri fra skole for at deltage i tilsynsmødet – det kan være lige efter et møde, hvor de er blevet pålagt at passe deres skole.

Eksempel 2: Klubberne melder retur, at deres oplevelse er, at tilsynets fokus på fremmøde alene og ikke den faglige udvikling er u hensigtsmæssig og skaber unødvendig stress hos de unge. Herunder dårligere vilkår for det pædagogiske relationsarbejde at et forbedringsforløb kan være fremmødepligt i klubben, som det pædagogiske personale forventes at monitorere og indgå i en tæt dialog med ungekriminalforsorgen om.

3.3.1 Svære vilkår for god sagsbehandling og bekymring for ikke tilstrækkeligt oplyste sager

Kommunerne har kun tre uger til udarbejdelse af ungeundersøgelse og indstilling under lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet mod tre måneder til udarbejdelse af en

børnefaglig undersøgelse under serviceloven. Skabeloner og andet, i regi af UKN, har signaleret et lavere dokumentationskrav, end hvad der almindeligvis har været gældende under serviceloven. De korte frister i UKN kombineret med et omfattende dokumentationskrav er med til at presse sagsbehandlerne, ligesom det gør det nødvendigt at prioritere sager, som er omfattet af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, frem for andre sager under SEL som socialfagligt kan være mere presserende. Dertil det forhold, at nævnet kan gå ud over kommunens indstilling (hvorfor der potentielt set skal foreligge et meget højt dokumentationsniveau i alle sager, hvis ikke de udskydes til yderligere dokumentation).

18. december 2019
Side 10 af 12

Ankestyrelsen har i 2019 behandlet klager fra 26 børn, som blev tvangsanbragt i UKN. I 9 af sagerne har Ankestyrelsen omgjort sagen¹). Aarhus Kommune har lokalt haft en sag, hvor afgørelsen udelukkende blev stadfæstet, fordi Ankestyrelsen allerede kendte sagen og tilhørende sagsmateriale – men kritiserede UKN for at have truffet afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag.

Retssikkerhedslovens § 11 c, stk. 1, nr. 1 gælder kun ved kommunens udarbejdelse af § 50 undersøgelse og foranstaltninger efter servicelovens kap. 11. Det betyder, at kommunen ikke har mulighed for at indhente oplysninger fra andre myndigheder uden samtykke i forbindelse med udarbejdelse af ungeundersøgelse og indstilling til UKN.

Somatikken og psykiatrien er ikke underlagt de samme tidsfrister som kommunerne, hvilket fra tid til anden giver problemer i forhold til at oplyse sagerne tilstrækkeligt.

Det er den lokale erfaring, at Aarhus Kommune har svært ved at opretholde samme faglige standard i ungeundersøgelser som ved § 50 undersøgelser under SEL. Der har også været flere eksempler på, at sagerne ikke har været tilstrækkeligt oplyst, og at det f.eks. ikke har været muligt at nå at få oplyst sagen i tilstrækkeligt omfang. Herunder manglende udtalelser fra f.eks. skole og psykiatri som vurderes af stor betydning for at tegne et retvisende billede af barnets behov for støtte. Det opleves, at UKN-sekretariatet har stor forståelse overfor problemstillingen og hjælper til ved ansøgning om udskydelse af et nævnsmøde. Men det vurderes fortsat, at det er et problem for barnets retssikkerhed at sagen vil kunne gennemføres, uden at sagen er tilstrækkeligt belyst. Dernæst uhenigtsmæssigt, at det kan betyde, at sagen udskydes, og at sagsbehandlingstiden derved ikke indfrier lovgivers intention.

Det er den klare anbefaling, at lovgivningen tilpasses, så også Retssikkerhedslovens § 11 c, stk. 1, nr. 1 gælder under lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, og at somatikken og psykiatrien underlægges samme tidsfrister som kommunen, i forbindelse med udarbejdelse af ungeundersøgelse til UKN.

---

¹ Socialrådgiveren 01/20 side 24

18. december 2019

Side 11 af 12

Eksempel: Aarhus Kommune har haft en sag i UKN, der blev påklaget til Ankestyrelsen. Ankestyrelsen fremsætter i afgørelsen kritik af UKN's dokumentationsgrundlag. Afgørelsen vedrører en anbringelse uden for hjemmet uden samtykke samt anbringelse på sikret afdeling (tidligere anbragt i Børne og ungeudvalget – og har tidl. været i Ankestyrelsen, hvor alt materialet på sagen forelå, men kun dele heraf var vedlagt undersøgelse og indstilling til UKN). Det kan umiddelbart udledes af kritikken, at Ankestyrelsen forudsætter samme omfang af dokumentation uanset, om afgørelsen træffes efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

3.3.3 Manglende handlehastighed – og længere sagsbehandlingstider end lovens intention

Aarhus Kommune oplever lokalt, at der er eksempler på sager, som udsættes uhensigtsmæssigt længe. Herunder sager, der udsættes med mellem en og to måneder, hvilket begrundes med et stort sagspres eller eksempelvis, at sagerne ikke er tilstrækkeligt oplyst, ved lovligt forfald fra en af sagens parter (fx allerede betalt ferierejse) eller fordi, der ikke kan findes en dommer til nævnsmødet.

Udsættelse af sager er desuden blevet en udfordring i forbindelse med de sager, hvor UKN kan komme til at drøfte anbringelse, selvom kommunen ikke har indstillet til anbringelse uden for hjemmet. Hvis UKN drøfter anbringelse, skal forældremyndighedsindehaverne og den unge, der er fyldt 12 år, tilbydes gratis advokatbistand. Sekretariatet for UKN skal screene sagerne for at vurdere, om sagen giver anledning til at tilbyde gratis advokatbistand. Hvis det på mødet bliver nødvendigt at udsætte sagen med henblik på tilbud om advokat og indkaldelse af børnesagkyndig, så bliver sagens parter samtidig gjort opmærksom på, at UKN ved næste møde vil drøfte muligheden for anbringelse uden for hjemmet. Det hensætter sagens parter - særligt den unge - i en meget usikker venteposition, som fx kan medføre, at kommunen bliver nødt til at handle akut i sagen, mens den afventer behandling i UKN.

Hertil kommer, at der fortsat opleves lang sagsbehandlingstid ved byretten – Aarhus Kommune har igennem hele 2019 oplevet at have et stort antal sager ventende ved byretten – og derved lang sagsbehandlingstid mellem den kriminelle handling den unge dømmes for og UKN.

I forbindelse med udsættelsen af sagerne, er det væsentligt at være opmærksom på:

- At udsættelse af sagerne udgør en ekstra belastning for barnet/den unge og familien
- At udsættelse af sagerne efterlader forvaltningen i et vakuum - det kan således blive nødvendigt at iværksætte midlertidige foranstaltninger, indtil UKN kan behandle sagen.
- At der er ikke automatisk blevet oplyst en begrundelse for udsættelsen. Begrundelsen for udsættelsen vil, i langt de fleste tilfælde, have betydning for kommunens sagsbehandling
- At sager, hvor det er oplagt, at UKN vil komme til at drøfte anbringelse uden for hjemmet, ikke screenes i forhold til indkaldelse af advokat/børnesagkyndig. Der har endda været sager, hvor kommunen på forhånd har rettet henvendelse til Sekretariatet med oplysning om, at det i den

konkrete sag må forventes, at UKN vil overveje anbringelse uden for hjemmet. Det er i strid med reglerne i forretningsordenens § 18, stk. 3, og medfører en forøget risiko for, at sagen må udsættes.

- At kommunen henset til de lange udsættelser kan blive nødt til at handle i sagerne, selvom det medfører en risiko for, at UKN efterfølgende træffer afgørelse om andre hjælpeforanstaltninger.

18. december 2019

Side 12 af 12

Eksempel: Aarhus Kommune har haft tre sager, hvor vi har orienteret Sekretariatet om, at vi forventer, at UKN vil komme til at drøfte anbringelse – fordi Aarhus Kommune også selv har drøftet anbringelse under udarbejdelse af indstillingen til UKN, men er nået frem til en anden konklusion/indstilling. Det må derfor ventes, at sagens kompleksitet og tyngde er således, at nævnsmedlemmerne også vil kunne komme til at drøfte anbringelse på nævns-mødet.

Sekretariatet har afvist at tage stilling til advokatbistand og børnesagkyndig med henvisning til, at kommunen ikke har indstillet til anbringelse, og der ikke er tale om grovere personfarlig kriminalitet. Det betyder i de konkrete sager – at sagerne vil blive udskudt på mødet, hvis der opstår drøftelser om anbringelse. Når der på mødet i UKN træffes beslutning om at udsætte sagen med henblik på tilbud om advokat og indkaldelse af børnesagkyndig, så bliver sagens parter samtidig gjort opmærksom på, at UKN ved næste møde vil drøfte muligheden for anbringelse uden for hjemmet. Det hensætter sagens parter - særligt den unge - i en meget usikker venteposition, som fx kan medføre, at kommunen bliver nødt til at handle akut i sagen, mens den afventer behandling i UKN.